

J. G. FARRELL

Zavaros idők (Troubles)

(RÉSZLET)

– Én a maga helyében, őrnagy – mondta Ripon és balra mutogatott –, arrafelé keresnék valahol szobát, a harmadik emelet magasságában... az a rész kinézetre egész elfogadható állapotban van. – Észrevehette az őrnagy döbbenetét, mert hozzátette: – Sok múlik azon, mi a helyzet a tetővel. Már nem vagyunk olyan vízhatlanok, mint lehetnénk... bár az idő most nagyjából megállapodott.

Lehetséges, hogy Ripon valójában arra utal, hogy menjen csak, és kutasson fel magának egy szobát egyedül, amíg ő ott ejtőzik a nyugszékben? Egy pillanattal később e felől nem is maradt kétsége. Ripon közölte: – Tapasztalatom szerint a legjobb azelőtt körülnézni, hogy lemenne a nap, mert tudja, néha az ember azt veszi észre, hogy nem minden lámpa ég.

„Milyen hihetetlenül... *ír* ez az egész!” gondolta az őrnagy keserűen. Ez a fickó legalább galléron ragadhatna egy inast, szólhatna, hogy kísérik fel a szobába. És vajon azt is elvárják, hogy az ember maga készítse el a fürdőjét? Bár valószínűleg hozzászókkott volna a gondolathoz – mivel gyorsabban nyilván se ágyat, se fürdőkádat nem talál, csakis Spenceréktől függetlenül –, ha a szerencsétlen, gonosz (bár rokkant) lány, Sarah fel nem fedezi rögtön a szenvedését, és meg nem szólal: – Ripon, nem hagyhatod, hogy az őrnagy, aki olyan rózsás arcú és kimerült és sértett, egymaga járja be a szállodát, és próbáljon magának párnát találni, amelyre lehajthatja a fejét. Őrnagy, maga sem hagyhatja, hogy ez a tapintatlan és figyelmetlen Ripon így bánjon magával. – Az őrnagyot elfutotta a méreg. Boldogan megfojtotta volna a lányt. Miközben fölállt, Ripon azt mondta: – Ó, az őrnagy nem bánja, ha gondoskodnia kell magáról, vagy igen? – Aztán talán arra jutott, hogy mégis bánja, mert hozzátette: – De én is fölfelé megyek, úgyhogy ennyi erővel segíthetek is.

Ripon fölállt, és vezetni kezdte, de előbb még Sarah elkapta az őrnagy ingujját, és azt mondta: – Sajnálom... Mindig hülyeségeket beszélek, ami épp eszembe jut.

Tudnia kellett persze, hogy ettől csak rosszabb lesz minden; de nem: talán csakugyan minden ellenére el akarta nyerni a bocsánatát.

A szoba, amit az őrnagy talált magának, csupa por volt ugyan, de kellemes, a harmadik emeletről a tengerre nyílt. Csak hármát-négyet nézett meg, mire kiválasztotta. Ripon azonnal el is tűnt, de nyilván intézkednek, remélte az őrnagy, hogy valaki jöjjön takarítani és vesse meg az ágycsuhát. Addig is kipakolta a bőröndjét, és örömmel látta, hogy kölnis és hajolajos üvegei nem törtek szét; egy ideje ugyanis szeretett csinosabb külsőt ölteni: ezzel remélte eloszlatni azt a híresztelést, hogy labilis, és gyötrik „az idegei”. Miután ezüst hajkeféi mellett elrendezte az üvegeket a toaletasztalon, megvizsgálta a belülről nyíló fürdőszobát is. A csapokból először vastag sugárban rozsdás víz folyt, de később fokozatosan halvány borostyánszínre fakult, és bár a kellemes langyosig nem melegedett föl, az őrnagy elviselte, és jobban érezte tőle magát.

Igaz, a szobában valami különös szag terjengett, valami édes és nyugtalanító szag, és még akkor is megmaradt, mikor kitérte a széles erkélyajtót. De elhatározta, hogy nem törődik vele, és élvezte a tenger felé ereszkedő teraszok pompás látványát, amíg meg nem hallotta a gong távoli kondulását, akkor elindult lefelé, hogy megkeresse az ebédlőt.

Spenceréket ott találta egy homályosan megvilágított asztal körül, amely fölött az ingerültség tompa szelleme lebegett – órá vártak. Feltételezte, hogy azért neheztelnek, mert megvárakoztatta őket. Amint megjelent, Edward felkapott egy súlyos kézi csengőt, és energikusan megrázta. Mikor ezzel megvolt, odalépett a tölgyfa burkolatba rejtett titkos kis ajtóhoz (amit az őrnagy partvistárólónak vélt), és felrántotta. Egy idős hölgy lépett ki rajta. Tetőtől talpig feketébe öltözött, csak egy fehér csipkefityula volt véletlenszerűen odatűzve ősz haja fakó kötegeéhez. Nyilvánvalóan vak volt, mert Edward vezette az asztalhoz, aztán leültette, csak előbb fülsüketítő hangon tájékoztatta, hogy Brendan van itt, azaz az őrnagy, Angela őrnagy, megjött végre a háborúból...

– Angela őrnagy – motyogta az asszony. – Hol van?

Az őrnagyot bocsánatkérések közepette odavezették, le kellett térdelnie a szék mellé, az öregasszony meg ráncos kezével végigfutott a vonásain. Majd méltatlankodva felkiáltott: – Ez nem az! Ez valaki más! – és egy pillanatra zavar állt be, miközben Mrs. Rappaportot (mert az őrnagy közben azonosította magában Angela özvegyen maradt nagyanyjával) megfelelő pozícióba fordították be, hogy hozzáláthasson az előtte gőzölgő barnaleveshez. A kezébe ezüstkanalat adtak, a nyakába kendőt kötöttek, ő meg kicsit még mindig dohogva, nagy tempóban kezdte fölszippantani a levesét.

Ettől fogva az étkezés gyászos volt és végeláthatatlan, még az őrnagy számára is, aki azt hitte, a kórházban sikerült felfedeznie az unalom legmélyebb rétegeit. Edward és Ripon közt valamiért ingerültség támadt, és nem óhajtottak társalogni. A magántanár láthatóan nem étkezett a családdal; legalábbis sehol nem mutatkozott. Az étel teljességgel íztelen volt, leszámítva az igen sós, szalonmás párolt káposztát, amely enyhe, leheletnyi emberszagot árasztott. De az őrnagy nem bán-

ta nagyon. Közben újra megéhezett, és elcsigázott vadsággal rágott. Már szédelt a fáradtságtól, és rágás közben a gondolatai folyton előre kalandoztak a hívogató ágy felé, ahogy egy hosszúra nyúlt lakodalom alatt az ifjú férj gondolhat ifjú asszonyára.

Az ebédlő legtávolabbi, árnyékos zugaiban, kis asztalok mellett itt-ott egy maroknyi vendég nyilvánult meg időnként, torokköszörülés vagy evőeszköz-koccanás formájában. Egyébként csend ülte meg az asztalokat, mint a hófúvás rétegei. Az étkezés során egyszer rövid sirám hangzott a terem túlsó végéből: valaki panaszkodott, hogy a külön uborkásüvegéből a beleegyezése nélkül vettek (mintha az az öregember lett volna, akit Ripon „Parnell barátjaként” jellemezett, bár az őrnagy nem tudta biztosan); de aztán visszatért a csönd és az evőeszközök koccanása. Miért ülünk itt mind a néma homályban, láncainkat csörgetve, mint a kárhózatban a lelkek? Ráadásul Kilmalough-ban, ebben biztos volt, az útközben látott sok nyomorult, meszelt falú házikóban meg az elszórt üzlethelyiségek mögötti szalonokban ugyanilyen homályos figurák csörömpölnek némán, míg a házi tűzhely körül elfogyasztják a vacsorájukat. És bármilyen fáradt volt is, ezt nem tudta elviselni. Mert ez volt az őrnagy első estéje Írországból, és mint aki a kloroform első szippantásai alatt próbálja megőrizni a tudatát, egyelőre nem adta meg magát az ország hatalmas, kábító tehetetlenségének. Holnap otthagyja a Majesticet, biztatta magát, vagy legkésőbb holnapután. Elintézi az ügyét Angelával, és már megy is. Végül is soha nem hitt benne, hogy összeházasodnának. Az egész soha nem volt több távoli lehetőségnél.

Az étkezés elért egy bizonyos almás süteményhez, amelyet a szalonnával és káposztával belakott őrnagy udvariasan visszautasított. Edward és Ripon folytatta zord harcát. (Mi a fene lehet ez?) Mrs. Rappaport zajosan és farkasétvággal evett. Ami Angelát, az őrnagy hajdanvolt „menyasszonyát” illeti, szemmel láthatóan teljesen kimerítette délután a tündöklő ifjúság felidézése. Sápadt volt, apatikus, megfeledkezett róla, hogy az őrnagy visszatért a háborúból, akár csak a levelek rituális „nap mint nap jobban hiányzik” fordulatáról, egyre a szalvétagyűrűvel játszott, és üveges, merev tekintettel az előtte álló csiszolt üveg sószóró gyógyó ezüst tetejét bámulta.

Mikor az egésznek vége lett (fel sem merült, hogy a hölgyek visszavonulnak, és az urak portóit isznak; a Majesticben mindenki egyszerre vonult vissza – akár egy osztag az ágyútűzben, gondolta keserűen az őrnagy), és a koromsötét harmadik emeleti folyosón kitapogathatta a szobája kilincset, a megkönnyebbült megadás hatalmas erővel tört rá. Felsőhajtott és benyitott.

Odabent azonban igazi megdöbbenés érte. Ez vagy nem az ő szobája, vagy nem vetették meg az ágyát! Pedig az ő szobája volt: lent a bőröndje, a toalettasztalon a kölnis és hajolajos üvegek.

Nincs ágyneműje éjszakára.

Ez már aztán több a soknál! Felkapott egy porcelán kancsót, és dühödten a falnak vágta. A kancsó rémes csörömpöléssel tört össze. De aztán leszállt a csend, az enyhe őr éjszaka mindent elnyelő csendje. Az ablakon egy század kövér, barna éjjeli lepke zúdult be ügyetlenül a fényre. Az őrnagy becsukta az ablakot, és vigasztalanul ült le az ágyra. Az épület sötét volt már és néma. Spenceréket mégsem keltheti fel néhány lepedőért. Egyszerűen itt kell aludnia, ahogy bír, a poros takarók alatt. (Igaz persze, hogy aludt már rosszabb körülmények között is, de hát akkor is...!)

Aztán újra feltűnt, a korábbinál erősebben, az az édeskés, érmelyítő szag, amiről az előbb szándékosan nem vett tudomást. Rémes egy szag. Ki nem állhatta. De mikor arra gondolt, hogy kinyitja az ablakot, és további lepkék verdesnek be, a hátán felállt a szőr. Felvett egy papucsot a bőröndjéből, és cserkészni kezdte a lepkéket. De miután egyet-kettőt szétnyomott a falon, abbahagyta, az idegei zizegtek a megbánástól, és sajnálta, hogy nem hagyta őket életben. Úgyhogy míg a maradék tovább vergődött és körözött a lámpa körül, ő a szag forrása után kezdett kutatni, benézett a ruhásszekrénybe, beleszagolt a mosdóba, az ágy alá kémlelt (voltaképp egyiknek sem volt valami kellemes illata).

Az ágy mellett egy kis szekrény állt. Az őrnagy feltépte az ajtaját. A felső polcon semmi. Az alsó polcon egy éjjeli edény, és az éjjeli edényben egy bomló tárgy, a kukacoktól fehér. Eme tárgy közepéből egy kéklő és rothadt, nagy szem meredt egyenest az őrnagyra, akinek alig maradt ideje, hogy kiejtse a fürdőszobába, és már hányta ki a barnalevest meg a szalonnát és a párolt káposztát. A tárgy szaga apránként a fürdőszobába is behatolt, és mindent magába ölelt.